

שיחת ש"פ ויחי תשנ"ב

- 1 ד. בהנוגע להמצור על ירושלים (בעשרה בטבת) מצינו בנבואת יחזקאל "ואתה קח לך מחבת ברזל ונתתה אותה
2 קיר ברזל בינך ובין העיר גו' והיתה במצור גו' אות היא לבית ישראל" ("שכך תבוא ירושלים במצור").
- 3 ויש לומר, שבהסימן להמצור ע"י "ברזל" נרמז גם חורבן ביהמ"ק – כי, "ברזל" מושלל בביהמ"ק,
4 כמ"ש "והבית בהבנותו אבן שלמה גו' ומקבות והגרזן כל כלי ברזל לא נשמע בבית בהבנותו", כיון
5 ששייך לתורבן ביהמ"ק, כדאיתא במדרש "וזאת התרומה גו' זהב וכסף ונחושת. . . אבל ברזל אין כתיב כאן לא
6 במשכן ולא במקדש למה שנמשל בו אדום שהחריבו ביהמ"ק".
- 7 והתיקון לזה ע"י ברזל דקדושה:
- 8 . . . איתא במדרש ש"זהב וכסף ונחושת" הם כנגד ג' האבות אברהם יצחק ויעקב – "זהב זה אברהם. . . כסף זה
9 יצחק. . . ונחושת זה יעקב". וע"פ הידוע שגם בתי מקדשות הם כנגד אברהם יצחק ויעקב, "אברהם שכתוב בו
10 הר. . . יצחק שכתוב בו שדה. . . יעקב שקראו בית", יש לומר, שזהב וכסף ונחושת הם כנגד ג' בתי מקדשות. . .
11 "זהב", ר"ת "זה הנותן בריא", "כסף", ר"ת "כשיש סכנת פחד", ו"נחושת", ר"ת "נתינת חולה שאמר תנו".
- 12 ועפ"י י"ל, ש"זהב" מורה על (המשכן ו) בית ראשון שהי' בשלימות ("זה הנותן בריא"), ו"כסף" מורה על בית
13 שני שחסרו בו חמשה דברים (שלכן "יש סכנת פחד" שמא יהי' עוה"פ החסרון ח"ו דביהמ"ק כולו), ו"נחושת"
14 (שלמטה מזהב וכסף) מורה על המעמד ומצב דומן הגלות, שבגלל החסרון דביהמ"ק נעשים בני" במעמד ומצב
15 של "חולה שאומר תנו", שזוהי הבקשה והדרישה מהקב"ה ליתן ("כל הנותן בעין יפה הוא נותן") את ביהמ"ק
16 השלישי שיהי' בתכלית השלימות (גם לגבי המשכן ובית ראשון) – "מקדש אדני-כוננו ודיך", "בנינא דקוב"ה",
17 בית נצחי (שאינן אחריו חורבן).
- 18 ויש לומר, שמעלת הנצחיות דביהמ"ק השלישי (שלאחרי החורבן דבית ראשון ובית שני יבנה בית מקדש נצחי
19 שאין אחריו חורבן) – מרומזת בהחזק והתוקף ד"ברזל" דקדושה.
- 20 ו. ואולי יש לומר, שהשלימות דברזל דקדושה שבביהמ"ק השלישי תבוא (לא רק בחזק ותוקף הנצחיות, אלא)
21 גם בכך שבנינו יהי' (לא רק מאבנים, אלא) גם מברזל, שהברזל עצמו יהי' חלק מהבנין דביהמ"ק עצמו:
- 22 "ברזל אין כתיב. . . במשכן ובמקדש. . . שהחריב ביהמ"ק" – קאי על בית ראשון ובית שני שנחרבו ע"י ברזל;
23 משא"כ מקדש העתיד, בית נצחי שלא שייך בו חורבן – לא שייך בו חשש מענין של ברזל דלעו"ז, כיון שלעתיד
24 לבוא תחבטל מציאות הברזל דלעו"ז, ובמילא יכול וצריך להיות בנינו גם בברזל, כדי להדגיש את העילוי
25 והשלימות דהפיכת הברזל שהחריב ביהמ"ק לברזל שנעשה חלק בהבנין דביהמ"ק.
- 26 ויש לומר, שמ"ש בדברי הימים (בנוגע לפעולתו של דוד בהכנת כל הדרוש לבנין ביהמ"ק) "הכינותי לבית אלקי
27 הזהב לזהב והכסף לכסף והנחושת לנחושת הברזל לברזל גו'", "וברזל מאה אלף ככרים" – עיקרו ושלימותו
28 במקדש העתיד להבנות ע"י דוד מלכא משיחא, שבנינו יהי' (לא רק מזהב וכסף ונחושת בתכלית השלימות,
29 אלא) גם מברזל.
- 30 ז. עפ"י יש לומר שענינו של עשרה בטבת הוא התחלת בנין מקדש העתיד בגאולה העתידה:
- 31 אע"פ שהמצור דעשרה בטבת הי' התחלת המאורעות דחורבן ביהמ"ק, הרי, כיון שהכוונה בזה היא שלאח"ז
32 ועי"ז יבנה מקדש העתיד¹, בית נצחי, נמצא, שהתחלת המאורעות דחורבן ביהמ"ק היא גם (ובעיקר) התחלת
33 הבנין דמקדש העתיד.

- 1 וענין זה מרומז בהסימן שניתן בשייכות להמצור דעשרה בטבת – "ואתה קח לך מחבת ברזל ונתתה אותה
2 קיר ברזל גוי' אות היא לבית ישראל" – שהכוונה והתכלית של (התחלת) החורבן ע"י ברזל דלעו"ז, היא, כדי
3 שלאח"ז תתגלה השלימות ד"ברזל" דקדושה בביהמ"ק העתיד.
- 4 ח. ויומתק יותר – שהשייכות לגאולה העתידה מרומזת גם בתוכנו של הזמן דעשרה בטבת . . ובהדגשה יתירה
5 בקביעות שנה זו – שעשירי בטבת חל ביום השלישי בשבוע שהוכפל בו כי טוב:
- 6 הפעם השני' (כפל) ד"כי טוב" היא בנוגע לבריאת "דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עושה פרי אשר זרעו בו
7 למינהו" – שזריעת הזרע כוללת ומהוה (גם) ההתחלה דצמיחת הפירות.
- 8 ודוגמתו ביום השלישי שבו חל עשרה בטבת – שבקביעות זו מודגש ביותר שהתחלת החורבן והגלות היא
9 התחלת הגאולה, ע"ד ובדוגמת הזריעה שכוללת ומהוה התחלת הצמיחה, כידוע שהגלות נמשל לזריעה,
10 כמ"ש "זרעתי לי בארץ", שע"ז נעשית הצמיחה בריבוי גדול יותר, כמארז"ל "כלום אדם זרע סאה אלא כדי
11 להכניס כמה כורין", ועד לתכלית הריבוי עד אין-סוף, "פירותיהן ופירי פירותיהן עד סוף כל העולם".
- 12 וע"ז מתגלה ונעשה שלימות הטוב – "הוכפל בו כי טוב" – הטוב דגאולה האמיתית והשלימה ובנין ביהמ"ק,
13 גאולה נצחית וביהמ"ק נצחי, גאולה השלישית וביהמ"ק השלישי, כמ"ש "ביום השלישי יקימנו ונחיי לפניו".

ובנה מקדש – בית רבנו שבבל

מבצע בנין². שיחת ש"פ דברים ה'תשמ"ו (לקו"ש חכ"ט ע' 248, וע"ש ע' 277):

- 14 העבודה ד"ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה", בג' הקוין דתורה תפלה וצדקה, צריכה להיות באופן באופן של
15 התיישבות וקביעות – "בית", אשר, ע"ז פועלים ובונים ומגלים את בית המקדש דלעתיד דוקא, "כיעקב שקראו בית".

שיחת י' טבת תשמ"ז, סה"ש ע' 241:

ובלשון חז"ל (בנוגע לחורבן ביהמ"ק בתשעה באב) – "עלה ארי' כו' והחריב אריאל כו' על מנת שיבוא ארי' כו' ויבנה אריאל" (יל"ש ירמי' בתחלתו (רמז רנט)).

ועי' לקו"ש חכ"ט ע' 11 (אות ד') על דברי הילקוט האלו, וז"ל:

הלכה פסוקה היא: "כל המשבר כלים וקורע בגדים והורס בנין כו' דרך השחתה עובר באל תשחית. עוד יותר: נוסף לאיסור כל תשחית, הרי
בנוגע לביהמ"ק יש האיסור ד"לא תעשון גו'" – אסור להרוס חלק מביהמ"ק, "הנותן אבן אחת מן המזבח או מכל ההיכל או מבין האולם
ולמזבח דרך השחתה לוקה שנאמר ונתצתם את מזבחתם וגו' לא תעשון כן לה"א". ועאכו"כ – את כל ביהמ"ק.

וא"כ צריך להבין: הרי מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל, שהקב"ה מקיים כביכול את המצוות שציווה בהן את ישראל, א"כ אין
הניח הקב"ה להחריב את ביהמ"ק, ויתירה מזו: זה נעשה בשליחותו ית' כמו שנאמר בנבואה "הנני שולח ולקחתי גוי' ואל נבוכדראצר מלך
בבל עבדי גוי' ? !

ואם משום שישאל אינם ראויים שיהי' להם ביהמ"ק – הי' הקב"ה יכול לגנוז את המקדש, ע"ד שמצינו בנוגע להמשכן ש"נגנז אוהל מועד
כו'", ויתירה מזו: הרי במקדש עצמו "טבעו בארץ שערי": ועד"ז נגנזו כמה כלים.

(שם אות ה'): וי"ל שזוהי ההוספה והדיוק בילקוט – "עלה ארי' כו' והחריב אריאל כו' על מנת שיבוא ארי' כו' ויבנה אריאל": להגיש
שמטרתו של חורבן הבית היתה (לא לשם החורבן עצמו, אלא) לשם ענין נוסף – "על מנת לבנות", וממילא מובן שאין בזה משום איסור ניתין
הבית, חורבן ביהמ"ק, אלא להיפך: "ההיא נתיצה בנין מקרי" – החורבן והניתין גופא, (שמו) ענינו הוא – בנין.

(שם אות ו'): זוהי כל התכלית של חורבן הבית: הקב"ה רצה לתקן את ביהמ"ק, שלא יהי' כלפני זה, שהי' "בניינא דבר נש" שאין לו קיום,
אלא יהי' "בניינא . . דקודשא בריך הוא", בנין נצחי – ולכן הי' החורבן של בתי המקדשות, בית הראשון ובית השני, ע"מ לתקן ולבנות ביהמ"ק
מתוקן, ביהמ"ק השלישי שהוא בנינא דקוב"ה. נמצא שהחורבן של בתי המקדשות הוא, אדרבה, בגדר של "בנין", לא חורבן וסתירה.

² בהתוועדות די"ב תמוז תשמ"ה הורה הרבי לבנות בית אגודת חסידי חב"ד (בדגם של 770) בכפר חב"ד. בשיחת אור לד' חנוכה (באמצע משפט הספרים)
מעורר ע"ד ייסוד והרחבת פעולות ד"בתי חב"ד" (לקו"ש חכ"ה ע' 394 400), ובשיחת י"ב תמוז תשמ"ו (לקו"ש חכ"ח ע' 276 ע"ש ביאור הדברים
בהרחבה) מעורר ע"ד הקמת בתי חב"ד (ועי' שיחת שמח"ת תשמ"ז, סה"ש ע' 33 ואילך ביאור הדברים בהרחבה. ושם ע' 35: "ובתנוני נא בואת").
ובשיחת ש"פ נח תשמ"ז (סה"ש ע' 54) מעורר ע"ד בניית בתי חב"ד פרטית.

1 לעשות מביתו הפרטי דכאו"א מישראל בית תורה תפלה וגמ"ח, כולל – "בית וועד לחכמים", שזמן לזמן תערך בו
2 התוועדות של כמה מישראל, מתוך אהבת ישראל ואחדות ישראל, ו"גדולה לגימה שמקרבת", שע"ז מתבטלת
3 (למעליותא) מציאותו כבית פרטית מכיון שמתאפסים בו כמה מישראל.

4 ועד ש"ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים", לא רק שפועל ומשפיע על בני, אלא שפועל גם על אוה"ע ע"י שמקיים
5 הציווי שנצטווה בפס"ד הרמב"ם "לכוף את כל באי העולם לקבל מצוות שנצטוו בני נח . . מפני שצוה בהן הקב"ה
6 כו", וזהו גם הכנה לקיום היעוד "אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' לעבדו שכם אחד".

קונ' בית רבנו שבבל, בסופו ובהע' 112:

7 מעין זה גם בסוף זמן הגלות – ש"בית רבינו שבבבל" "יקרא (גם) לכל העמים", ע"י ההשתדלות בהפצת הלימוד
8 והקיום דמצוות שנצטוו בני נח, כפס"ד הרמב"ם בהל' מלכים ספ"ח.

אוה"ע. לקו"ש חכ"ג ע' 179 בנוגע לימוה"מ³:

9 הרמב"ם מדגיש בכמה מקומות שלעת"ל החידוש של הגאולה ועניני' תהי' גם בשייכות לאוה"ע, ובכל המקומות הוא
10 כותב ע"ז כענין בפ"ע – ולא כפרט של הגאולה של ישראל. וכך מובן גם מאד"ה"ז בתניא.

שיחת ש"פ ויגש תשנ"ב, אות ו' ואילך:

בנין המקדש ע"י עבודה דזמן הגלות. לקו"ש ח"ל ע' 120 ואילך:

11 המשכן ה' דירת עראי, משא"כ בית המקדש ה' דירת קבע, כי ענין הקביעות דמקדש תלוי בעשיית בני, וזה ה'
12 (בעיקר) במקדש לא במשכן.

13 וכיון שענין הקביעות במקדש תלוי במעשה ופעולת בני, "ועשו לי מקדש", באופן של עבודה ויגיעה, שזה ה' בבית
14 שני יותר מבית ראשון, לכן גם "גדול יהי' כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון", שהי' גדול בבנין ובשנים, קביעות
15 יותר מבית הראשון.

16 (שם ע' 121 ואילך): אמנם צריך להבין: איך מתאים זה שעיקר ענין הקביעות שבמקדש קשור ותלוי ב"ועשו לי מקדש",
17 מעשה ופעולת האדם דוקא — והרי הנצחיות של ביהמ"ק הג' היא לפי שהוא (בלשון הזהר "בניינא דקוב"ה"), והיינו,
18 שביהמ"ק הא' והב', שהם "בנין בשר ודם" ("בניינא דבר נש") אין בהם ענין הנצחיות, ודוקא ביהמ"ק הג' שלא יהי'
19 "בנין בשר ודם" יהי' בו ענין הקביעות והנצחיות בשלימות⁴.

20 ויש לומר הביאור בזה: זה שביהמ"ק הג' "יהי' מעשה ה' ובנין שמים ו(לכן) לא ישלוט בו חורבן" הוא לפי שבא ע"י
21 מעשה ועבודת בני' שלפנ"ז, במשך (אריכות) זמן הגלות, שזוהי השלימות הנעלית ביותר בענין העשי' ועבודה (וי"ל
22 — עוד למעלה מהעבודה והעשי' שבבנין ביהמ"ק הא' והב'). ולכן דוקא עבודה זו גורמת ומביאה לכן שהמקדש יהי'
23 מעשה ה' הקיים בקיום נצחי . . ככל שתגדל עשיית האדם — שורה בזה יותר השכינה⁵.

³ ע"י כ"ז בד"ה ויאמר גו' מחר חודש תשכ"ה, אות ו' וי', מאמרים מלוקט ח"ה ע' רמ"ח ואילך.

⁴ ועי"ש שמוסיף: בפשטות הטעם בזה הוא: מכיון שאדם יש לו תכלה, אין מעשי ידיו נצחיים; ומעשה ה', שהקב"ה לא שייך בו שום ענין של שינוי ח"ו, כמ"ש אני ה' לא שנית, כן מעשי ידיו הם נצחיים. אבל עדיין חסר ביאור: כיצד יתכן, שביהמ"ק הא' והב' שהי' בהם יותר ענין העשי' וקיום מצוה של ישראל ("ועשו לי מקדש") — אין בו עליו זה (דנצחיות), ובבית הג', שחסר בו לכאורה שלימות קיום מצות "ועשו לי מקדש", יהי' בו עליו זה?

⁵ ועי"ש שממשיך:

וליתר ביאור: שלימות עבודת האדם היא כאשר עבודתו היא באופן שאינו מחשיב עצמו למציאות בפ"ע, וכל מעשיו הם מעשיו של הקב"ה, ושכינה שורה בשלימותה במעשה ידיו. וע"ד דאיתא בגמ' "גדולים מעשה צדיקים יותר ממעשה שמים וארץ כו' במעשה ידיהם של צדיקים כתיב מכוון לשבתך פעלת ה' מקדש אדני כוננו ידך", ופרש"י "מקדש מעשה ידי צדיקים הוא" — ומ"מ הובא ע"ז הכתוב "מקדש אדני כוננו ידך", ומבואר בשטה מקובצת שא"ז סתירה, כי "מעשה צדיקים קרי מעשיו של הקב"ה". די"ל הביאור בזה, שצדיק אינו מציאות בפ"ע ולכן מעשה ידיו של הצדיק הם הם מעשי ידיו של הקב"ה.

ועי' שיחת ש"פ דברים תשמ"ז אות ה' (סה"ש ע' 506):

לא רק גילוי ביהמ"ק למטה (ש"בנוי ומשוכלל" למעלה) תלוי ב"מעשינו ועבודתנו", אלא גם עצם בית המקדש, שהוא "מקדש אד" ("בניינא דקוב"ה"), ייווצר בהשתתפות, כביכול, מעבודת האדם, כמובן מהציווי "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (שקאי גם על ביהמ"ק השלישי).

ובמכ"ש וק"ו: א"א לומר ש"מקדש אד" יחסר משהו ח"ו, עאכו"כ המעלה של עבודה בקו שלו, "למעשה ידך תכסוף", שהי' במשכן, בית ראשון ובית שני ("בניינא דבר נש"). וכמובן גם מעצם מקדש דלעתיד – שענינו חיבור מעלה ומטה . . שהתחתון גופא יהי' כל לגילוי אלקות הבל"ג שלמעלה.

קביעות. רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א ה"ג:

1 אין שם בית לדורי הדורות אלא בירושלם בלבד ובהר המורי' שבה נאמר ויאמר דויד זה הוא בית ה' האלקים וזה מזבח
2 לעולה לישראל.

לקו"ש חל"ו ע' 127:

3 (אות ה): המצוה ד'ועשו לי מקדש' היא מצוה ודין **דקביעות מקום**, כלשון הרמב"ם בהגדרת מצוה זו – "מצוה עשה
4 לעשות בית לה' מוכן להיות מקריבים בו הקרבנות כו'", והיינו גדר המ"ע אינו לקדש המקום וכיו"ב, אלא לקבוע מקום
5 בשביל לעבוד בו את ה'. וכלשון הרמב"ם בספר המצות "ציונו לבנות בית הבחירה לעבודה" או "לבנות (לעשות) בית
6 עבודה":

7 (שם אות ו'): החיוב ד'ועשו לי מקדש' קיים לעולם, כי תמיד יש חיוב לעשות ולקבוע מקום לה', גם כשאין ביהמ"ק
8 קיים, ובכל מקום שנמצאים בני"י (גם בחו"ל כו') והם בתי כנסיות.

9 (שם אות ז'): החיוב ד'ועשו לי מקדש' שהוא "קיים לעולם ולעולמי עולמים" קיומו אפשרי ע"י כל אחד מישראל,
10 בכל מקום ובכל זמן, ע"י שבביתו הפרטי קובע מקום לתורה ולתפלה כו' . כל אחד ואחת שקובע חדר או מקום מיוחד
11 בביתו לעבודת השם, הרי יש בזה "קיום" הענין ד'ועשו לי מקדש' . . שהכנת וקביעות מקום לעבודה אינה רק ההחלטה
12 לקבוע מקום שבו מתפלל ולומד תורה וכיו"ב, אלא בעיקר ע"י מעשה של בנין וכיו"ב, כגון ע"י בנין ועשיית ארון-
13 ספרים לתורה, ושלחן שלעליו לומדים ומתפללים, וכיו"ב.

מהות ותוכן המצוה ולא גדר ההלכה של המצוה. לקו"ש חל"ו שם ע' 126.

14 (אות ד') באחרונים האריכו להביא רא' מדברי הזהר דמצות עשה של ועשו לי מקדש כוללת גם מצות בנין בית הכנסת.
15 (ובהע' 46): לכאורה, לדברי האחרונים הנ"ל שמצות בנין בית הכנסת היא בכלל מצות "ועשו לי מקדש", כ"ה גם
16 להרמב"ם. אבל דוחק הוא, שהרי הרמב"ם לא כלל במצות "ועשו לי מקדש" (מ"ע כ') ע"ד בתי כנסיות⁶.

בית רבנו שבבבל. קונט' בית רבנו שבבבל, סה"ש תשנ"ב ע' 469:

17 העילוי ד'בית רבינו שבבבל' – שלהיותו מקומו הקבוע (בית) של נשיא הדור, "הנשיא הוא הכל", שכולל כל הדור,
18 יש בו השראת (וגילוי) כללות השכינה . . מעין ודוגמת השראת וגילוי השכינה בבית המקדש, "שנסע מקדש וישב
19 שם". וממנו נמשך השראת וגילוי השכינה בכל בתי כנסיות ובתי מדרשות בארצות אשר באו שם, כמו בית המקדש
20 שממנו אורה יוצאה לכל העולם.

שם ע' 467:

21 המקדש דלעתיד (ש"בנוי ומשוכלל יגלה ויבוא מן השמים) יתגלה תחילה בהמקום "שנסע מקדש וישב שם" בזמן
22 הגלות ("בית רבינו שבבבל"), ומשום יועתק לירושלים . . שבמקום זה מתחילה ונעשית גאולת השכינה התגלותה בכל
23 התוקף והשלימות (לא רק באופן ד'מקדש מעט'), שזהו"ע מקדש העתיד.

שיחת כ"ח סיון תנש"א, סה"ש ע' 664:

24 זה יכול כ"ק מו"ח אדמו"ר לתבוע ולפעול, שלכול לראש יהי' הגילוי ד'מקדש אדנ"י כוננו ידיך" במקום זה (שבע
25 מאות ושבעים) . . ותיכף ומיד ממש – "ארו עם ענני שמי" כל ישראל "בנעורינו ובזקנינו ובבנותינו ויעתקו
26 לארצנו הקדושה, עם בית המקדש השלישי שיש לנו פה . .

שיחת ש"פ דברים תנש"א, סה"ש ע' 731:

27 ובפשטות – יהודי מאמין באמונה שלימה, שמשיח צדקנו, "מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצוות כו'", וכ"משיח
28 ודאי" (עיי"ז ש"עשה והצליח ובנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל⁷) – נכנס עכשיו לביהכנ"ס זה, יבוא ויגאלנו

וכיון שמקדש העתיד [הגילוי למטה וגם עצם הבנין] הכול "תלוי במעשינו ועבודתינו" עכשיו, שהפירוש בזה י"ל – שב"מעשינו ועבודתינו,
יש כבר (מעין) מגילויים דלעת"ל – צריכים לומר שב"מעשינו ועבודתינו" היום יש ענין שפועל הגילוי (למטה) ובנין ביהמ"ק השלישי.

ו"ל שזהו העבודה ד'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", שזה ציווי תמידי גם עכשיו בזמן הגלות . . לבנות "מקדש מעט" – בית קבוע לתורה
.. התפלה . .

⁶ ועיי"ש הע' 49 בנוגע לבית רבנו שבבבל.

⁷ בענין קיבוץ גלויות, עיי' קונט' בית רבנו שבבבל, סה"ש תשנ"ב ע' 469:

1 קוממיות לארצנו, ומוביל כל יהודי בתוך כלל ישראל לארץ הקודש, בירושלים עיר הקודש, להר הקודש, לבית המקדש
2 השלישי⁸.

בנין המקדש – ענין שהזמ"ג. שיחת ש"פ תרומה תנש"ב ע' 390:

3 ועוד והוא העיקר – בענין שהזמן גרמא⁹ – בניית בית המקדש השלישי בפשטות ממש: לאחרי כל הפירושים בפסוק
4 "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". . הרי אין מקרא יוצא מידי פשוטו, לכן לראש הפירוש בזה בנוגע להלכה למעשה
5 – שעל בני מוטל החיוב לבנות את בית המקדש. ובנוגע אלינו הכוונה – לבנות את בית המקדש השלישי בפשטות
6 ממש.

עיקר הענין דהשראת השכינה בביהמ"ק היא בישראל, כמ"ש "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", ועד"ז בנוגע להשראת השכינה בזמן הגלות כמודגש בתחילת המאמר "בוא וראה כמה חביבין ישראל לפני הקב"ה שבכל מקום שגלו שכינה עמהן", ולא עוד אלא שהתגלות השכינה בבית המקדש היא מפני שבו מתאספים כל בני, כמ"ש בבוא כל ישראל לראות את פני ה' אלקיך במקום אשר יבחר", ועד"ז בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, שבהם מתאספים עשרה מישראל, ש"אכל ב' עשרה שכינתא שריא".

וזהו גם א' הטעמים שבתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל נקראים "מקדש מעט" – כי, בביהמ"ק שבו היו מתאספים כל בני, היתה גילוי כללות השכינה, שנקראת כנסת ישראל, מקור כנס"י שלמטה, משא"כ בבתי כנסיות ובתי מדרשות בארצות אשר באו שם בכל מדינה ומדינה עיר ועיר, שבהם מתאספים עשרה מישראל, שורה ומתגלה עליהם רק חלק כביכול מהשכינה.

ועפ"ז יש לבאר העילוי ד"בית רבינו שבבבל" – שלהיותו מקומו הקבוע (בית) של נשיא הדור, "הנשיא הוא הכל", שכולל כל הדור, יש בו השראת (וגילוי) כללות השכינה (לא רק חלק ששורה (ומתגלה) על עשרה מישראל), מעין ודוגמת השראת וגילוי השכינה בבית המקדש, "שנסע מקדש וישב שם". וממנו נמשך השראת וגילוי השכינה בכל בתי כנסיות ובתי מדרשות בארצות אשר באו שם, כמו בית המקדש שממנו אורה יוצאה לכל העולם.

בשייכות של קיבוץ לביהמ"ק ע"י לקו"ש חכ"ד ע' 55 הע' 62 וח"ט ע' 68 הע' 57.

⁸ ויש לעיין: איך יכולים כל בני לעלות לירושלים בשבת לשיטת הרמב"ם (הל' נזירות פ"ד ה"א, והוא מגמ' דעירובין מ"ג ב') שהדבר ספק אם יבוא בשבת משום איסור תחומין למעלה מ' (ע"י לקו"ש חכ"ג ע' 394 ושערי גאולה, ימוה"מ סי' י"ג).

ואו"ל שיתחברו ב' המקומות יחד וממילא לא יהי' שייך איסור תחומין.

אך יש לעיין: איך ייבנה המקדש בשבת. כי הנה אפי' לפי הדעה שבנוי ומשוכלל יגלה מן שמים (שלפי"ז כבר בנוי הוא), הרי אפי' אם נאמר שבעצם ההתגלות מלמעלה אין איסור תחומין (כי המקדש שמלמעלה תתחבר עם המקדש שלמטה ע"ד כמ"ש לעיל בענין העלי' לירושלים בשבת), הרי מבאר הרבי שהעמדת הדלתות צ"ל ע"י ישראל.

ולהעיר ששיחת ש"פ מקץ בסופו שיקריבו גם קרבנות כו' בשבת, וז"ל:

ובפשטות – שבשבת זה עצמו זוכים לראות חנוכת המזבח . . כולל – חינוך המנורה . . ע"י אהרון הכהן שידליק המנורה של משה.

ולכאורה צריך לומר, ששייך בנין וגם קרבנות בלא דלתות (ולכאורה כן מובן מדברי הראיב"ג ש' שדי בהעמדת מחיצות).

אך צריך להבין בעצם הענין דהתגלות המקדש שמלמעלה. כי הנה ע"פ המובא לעיל שהמקדש שמלמעלה היא העבודה דבני' בזמן הגלות, אשר הכוונה בזה שבתי הכנסיות שבנו ישראל בזמן הגלות, הן גופא בנין המקדש (ולא שתתגלה בנין רוחני מלמעלה, שאז שוב זה לא עבודה דבני'), הרי שיטת הרמב"ם (הל' ביהמ"כ פ"א בסופו) ש"אבנים וקורות שחצבן מתחילה לביהכנ"ס אין בונין אותן בהר הבית".

ואו"ל ששונה הדבר כאן שיתגלה שענינה של הביהכנ"ס גופא הוא הקביעות ומציאות דביהמ"ק.

ועד"ז יש לעיין במ"ש בקונט' בית רבנו שבבבל (אות ג' מהמרש"א) שביהמ"ק העתיד יתפשט בכל ירושלים ע"י שיתחברו לו כל הבתי כנסיות כו' הרי הרמב"ם פוסק שיש להוסיף בקדושת העזרות רק בהר הבית, וז"ל (הל' ביהמ"כ פ"ו ה"י): "יש להם למשוך העזרה עד מקום שירצו מהר הבית".

ואו"ל שהבתי כנסיות יתחברו רק בענין הקביעות ולא בענין הקדושה (כמבואר החילוק בזה בלקו"ש חל"ו תרומה שם).

⁹ ולא מצוה שהזמ"ג. וע"י לקו"ש חכ"א ע' 191 בנוגע למחייית עמלק, שהוא רק כשישראל על אדמתם (במצב דמנוחה) ע"פ ההלכה דג' מצוות נצטוו בכניסתן לארץ כו'.